

Statsrevisoratet
Christiansborg
1240 København K

Beskæftigelsesministeren
Ved Stranden 8
1061 København K

T 72 20 50 01
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748
EAN 5798000398566

14. april 2008

J.nr. 320-0002

Redegørelse for foranstaltninger og overvejelser i anledning af Statsrevisorerne Beretning nr. 8 2007 om a-kassernes rådighedsvurderinger

Statsrevisoratet har i brev af 14. februar 2008 anmodet om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser beretningen har givet anledning til. Redegørelsen vil forholde sig til såvel beretningens indhold og konklusioner som til statsrevisorerne bemærkninger.

Det fremgår af Statsrevisorerne bemærkninger, at det er Statsrevisorerne vurdering, at Beskæftigelsesministeriet og Arbejdsdirektoratet ikke har ført et tilstrækkeligt systematisk og løbende tilsyn med de rådighedsvurderinger, a-kasserne foretager på eget initiativ.

Det fremgår endvidere af Rigsrevisionens beretning, at det er Rigsrevisionens samlede vurdering, at

- A-kassernes procedurer ikke i alle tilfælde bidrager til, at der rådighedsvurderes i overensstemmelse med rådighedsreglerne. Der er forskel på, hvilken dokumentation rådighedsvurderingerne bygger på, og hvor stramt a-kasserne administrerer rådighedsreglerne.
- Arbejdsdirektoratet har ført et tilfredsstillende tilsyn med den del af a-kassernes rådighedsvurderinger, der er baseret på underretninger fra jobcentrene. Rigsrevisionen anbefaler, at direktoratet nu opprioriterer tilsynet med den type rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.
- Beskæftigelsesministeriet i samarbejde med a-kasserne har taget en række initiativer til at sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasser og jobcentrene. Kommunikationen er dog endnu ikke tilstrækkelig effektiv.

Svar på Statsrevisorerne bemærkninger

Jeg er enig med statsrevisorerne i, at der skal føres et løbende og systematisk tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger. Dette er der også blevet gjort i overensstemmelse med de politiske aftaler, der har ligget til grund for kontrollen af a-kassernes rådighedsvurderinger.

Som følge af finanslovsaftalen i 1996 blev der oprettet en tilsynsafdeling i Direktoratet for Arbejdsløshedsforsikringen (nu Arbejdsdirektoratet). Enheden skulle i

henhold til forligsteksten varetage et intensiveret tilsyn med a-kassernes administration, herunder et intensiveret tilsyn med de af a-kassernes rådighedsvurderinger, der udsprang af de underretningspligtige hændelser fra det daværende AF.

Med aftalen om ”Flere i Arbejde” i efteråret 2002 blev det bestemt, at alle a-kassernes positive rådighedsvurderinger, der udsprang af underretningspligtige hændelser fra AF uopfordret skulle sendes til kontrol i Arbejdsdirektoratet.

Da der ikke længere kun var tale om en stikprøvevis kontrol, men en kontrol, hvor a-kasserne uopfordret skulle sende alle ”positive afgørelser” til direktoratet med henblik på en kontrol, vurderede Arbejdsdirektoratet, at det var nødvendigt med en ændring af lovgrundlaget.

Af lovbemærkningerne fremgår det:

”Arbejdsdirektoratet har siden 1995 ført løbende stikprøvebaseret tilsyn med a-kassernes rådighedsafgørelser. Dette tilsyn foreslås udvidet, således at direktoratet følger op på sager, der kan udløse sanktion for selvforskyldt ledighed eller konstatering af manglende rådighed, og hvor a-kassen har afgjort, at medlemmets handling måde ikke har dagpengemæssige konsekvenser. Disse sager skal fremover indsendes til Arbejdsdirektoratet, som kontrollerer, om a-kassens afgørelse er korrekt.

Det udvidede rådighedstilsyn vil angå sager om afslag på formidlet arbejde, afslag på udarbejdelse eller revision af en individuel handlingsplan eller uddannelsesplan samt afslag på eller ophør i aktivering i henhold til en individuel handlingsplan eller uddannelsesplan.....”.

Som det fremgår af ovennævnte har de politiske aftaler alene omhandlet rådighedskontrollen i forbindelse med de underretningspligtige hændelser. Der er derfor min klare opfattelse, at det alene er ved behandlingen af disse underretningspligtige hændelser, at der har været et krav om et løbende systematisk tilsyn. Et tilsyn, som Arbejdsdirektoratet i hele perioden også har udført.

Siden regelændringen i 2002 er tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger blevet justeret to gange. Begge justeringer er sket på baggrund af kriterier som risiko og væsentlighed:

- i 2006, hvor a-kasserne ikke længere skulle indsende alle positive sager til kontrol, idet det kunne konstateres, at der kun blev fundet få fejl i det indsendte materiale. Det frigjorde resurser til blandt andet en mere målrettet undersøgelse af a-kassernes 3-månders-samtaler, og

- i 2008, hvor tilsynet blev omlagt således, at hovedvægten af kontrollen skulle lægges på kontrollen med a-kassernes 3-måneders-samtaler, og ikke på de underretningspligtige hændelser, idet fejlprocenten ved behandlingen af underretningspligtige hændelser i de seneste 5 undersøgelser har ligget på et stabilt lavt niveau. Samtidig har Arbejdsdirektoratet kunnet konstatere, at der tilsyneladende var problemer med de krav a-kasserne stillede til de lediges egen jobsøgning.

Jeg har forelagt og fået tilslutning til ændringerne fra forligskredsen, da udførelsen af tilsynet, jf. ovenfor, var fastlagt i forliget om Flere i Arbejde fra 2002.

Jeg er bekendt med problemerne vedrørende a-kassernes rådighedsadministration – som Rigsrevisionen har påpeget. Ovennævnte omlægninger af tilsynet er netop som følge af disse problemer.

For fuldstændighedens skyld skal jeg dog tilføje, at der i hele perioden også har været ført tilsyn med a-kassernes egne rådighedsvurderinger. Dette tilsyn har imidlertid ikke været udført løbende, men har været tilrettelagt ud fra betragtninger om væsentlighed og risiko.

I det følgende gennemgås Rigsrevisionens bemærkninger til de tre ovennævnte punkter samt Beskæftigelsesministeriets og Arbejdsdirektoratets/Arbejdsmarkedsstyrelsen indsats i forbindelse hermed.

Beretningens kapitel III A-kassernes rådighedsvurderinger på eget initiativ

Arbejdsgangsbeskrivelser

Rigsrevisionen har undersøgt a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser.

Det fremgår af undersøgelsen, at rigsrevisionen har konstateret, at ikke alle a-kasser har opdaterede arbejdsgangsbeskrivelser, der dækker følgende områder:

- rådighedsbegrænsninger, lægeerklæring vedrørende medlemmets helbredsproblemer
- supplerende dagpenge, medlemmet skal stå til rådighed for fuldtidsarbejde
- overgang fra sygedagpenge til dagpenge, lægeerklæring på, at medlemmet er rask
- rådighedsvurdering ved rådighedssamtalen

Rigsrevisionen anbefaler derfor, at de a-kasser, der ikke allerede har gjort det, opdaterer arbejdsgangsbeskrivelserne, så væsentlige situationer (primært med hensyn til krav til dokumentation for rådighedsindskrækninger og omfang af jobsøgning) er beskrevet heri. I den forbindelse bør a-kasserne desuden sikre, at beskrivelserne i alle tilfælde er i overensstemmelse med rådighedsreglerne.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at der skal foreligge opdaterede arbejdsgangsbeskrivelser i a-kasserne.

I følge reglerne er det a-kassens statsautoriserede revisor, der skal kontrollere om a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser er i overensstemmelse med reglerne.

Jeg har derfor foranlediget, at Arbejdsdirektoratet har pålagt samtlige a-kasser at sikre, at a-kassernes statsautoriserede revisorer gennemgår arbejdsgangene, så a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser bliver bragt i overensstemmelse med gældende regler.

A-kassernes statsautoriserede revisor er blevet bedt om inden den 1. april 2008 at oplyse til Arbejdsdirektoratet, om gennemgangen er afsluttet, og om a-kassernes arbejdsgangsbeskrivelser er i overensstemmelse med gældende regler. Direktoratet har i skrivende stund ikke modtaget tilbagemeldinger fra alle a-kasser endnu.

A-kassernes administration af rådighedsreglerne

Rigsrevisionen har konstateret, at der er forskel på, hvordan a-kasserne fortolker rådighedsreglerne. Fx opererer nogle a-kasser med minimumsgrænser for antal søgte job, mens andre lader det være op til sagsbehandlerens skøn. Ligeledes giver nogle a-kasser de ledige en frist, hvis der er tvivl om rådigheden, mens andre med det samme tilbageholder den lediges dagpenge.

Rigsrevisionen har på baggrund af en gennemgang af 43 sager i 4 a-kasser fundet, at a-kasserne i 6 af sagerne har undladt at sanktionere. I sagerne har Rigsrevisionens vurderet, at den ledige ikke har været aktivt arbejdssøgende. Rigsrevisionen har udtalt, at da den samme praksis er fundet i sager fra alle 4 a-kasser, er der anledning til at formode, at den praksis gælder for a-kasserne generelt.

Vurderingen af, om en ledig kan anses for aktivt jobsøgende, skal ikke være afhængig af, hvilken a-kasse den ledige er medlem af. Selv om udgangspunktet for vurderingen er en konkret vurdering, bør niveauet for jobsøgningen i alle a-kasserne tage udgangspunkt i samme niveau.

Arbejdsdirektoratet har derfor i februar 2008 sendt en meddelelse til a-kasserne om, hvad der efter Arbejdsdirektoratets opfattelse skal til for at den ledige er ”på den sikre side” for at være aktivt arbejdssøgende, (meddelelse nr. 2 af 6. februar 2008). Det bemærkes, at der ikke er sket en ændring af reglerne. Det beror således fortsat på en konkret vurdering, om den ledige kan anses for at være aktivt arbejdssøgende.

Aktuelt mener Arbejdsdirektoratet, at den ledige skal søge 4 stillinger om ugen for at være på den sikre side. Udmeldingen vil medvirke til, at der ikke længere er tvivl om, hvilket niveau jobsøgningen som udgangspunkt bør være på, for at ledige kan anses som aktivt jobsøgende. Der vil dermed blive skabt en ensartet praksis i alle a-kasserne. Dette følger Arbejdsdirektoratet op på i deres tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger.

Beretningens kapitel IV. Arbejdsdirektoratets tilsyn med a-kassernes rådigheds-vurderinger

Jeg har noteret mig, at Rigsrevisionen finder, at der er ført et tilfredsstillende tilsyn med den del af a-kassernes rådighedsvurderinger, der er baseret på underretninger fra jobcentre. Rigsrevisionen anbefaler, at direktoratet nu opprioriterer tilsynet med den type rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.

Rigsrevisionen har i øvrigt udtalt, at Arbejdsdirektoratet i overensstemmelse med de politiske aftaler har tilrettelagt tilsynet med a-kassernes rådighedsvurderinger, så det primært omhandlede de rådighedsvurderinger, der bygger på underretninger fra jobcentre.

Arbejdsdirektoratet har siden 2007, blandt andet som følge af a-kassernes nye opgaver som følge af velfærdsaftalen, overvejet at omlægge tilsynet så hovedvægten af tilsynet flyttes fra de underretningspligtige hændelser, hvor fejlprocenten gennem flere år har været lav. I stedet for prioriteres ud fra væsentlighed og risiko et

systematisk tilsyn med a-kassernes rådighedsvurderinger, der sker på eget initiativ. Overvejelserne har i forbindelse med undersøgelsen været fremlagt for Rigsrevisionen.

Rigsrevisionen har fundet denne fremgangsmåde fornuftig, idet der derved på tværs af de enkelte typer af rådighedsvurderinger vil kunne skabes et ensartet billede af, hvorvidt a-kasserne foretager korrekte rådighedsvurderinger.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at der skal ske en omlægning af Arbejdsdirektoratets tilsyn, således at tilsynet med den type rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ, bliver opprioriteret.

I januar 2008 har jeg derfor som tidligere omtalt, ligesom ved sidste omlægning af rådighedstilsynet i 2006, fået forligspartiernes tilslutning til at omlægge rådighedstilsynet, så tilsynet fremadrettet løbende og systematisk vil undersøge a-kassernes rådighedsvurderinger ved 3 måneders-samtalerne. Her skal det bl.a. undersøges:

- om den ledige har været aktivt arbejdssøgende, herunder om den ledige har begrænsninger i sin rådighed
- om a-kassen har fulgt op på pålagt jobsøgning
- om a-kassen har fulgt op på eventuelle henvisninger og
- kvaliteten af a-kassernes CV samtaler, herunder opfølgningen på den pålagte jobsøgning i forbindelse med CV-samtalen.

Det betyder, at a-kassernes opfølgning på underretningspligtige hændelser fra jobcentre ikke vil blive fulgt så tæt som hidtil, idet opfølgningen blandt andet vil ske som en overvågning af rådighedsstatistikken og undersøgelser blandt udvalgte tilbagemeldinger. Det vil heller ikke længere være muligt hvert år at udmelde en gennemsnitlig fejlprocent i forbindelse med a-kassernes behandling af underretningspligtige hændelser.

Jeg har i den forbindelse noteret mig, at Rigsrevisionen finder det positivt, at der kan frigøres resurser i direktoratet ved at erstatte de årlige stikprøver af a-kassernes tilbagemeldinger på underretningspligtige hændelser til stikprøver fx hvert 2. eller 3. år. Herved kan udviklingen i fejlraten fortsat følges, således at resurserne i stedet anvendes til at føre et tættere tilsyn med de rådighedsvurderinger, som a-kasserne foretager på eget initiativ.

Beretningens kapitel V. Beskæftigelsesministeriets sikring af en effektiv kommunikation mellem jobcentre og a-kasser

Som det fremgår af beretningen, er det Rigsrevisionens samlede vurdering, at Beskæftigelsesministeriet i samarbejde med a-kasserne har taget en række initiativer til at sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene. Kommunikationen er dog endnu ikke tilstrækkelig effektiv. Fx konstaterer Rigsrevisionen at:

Over halvdelen af de hændelser vedrørende lediges rådighed, som jobcentrene underretter a-kasserne om, er irrelevante i forhold til de lediges rådighed. Dette skyl-

des primært, at den ledige ikke har afmeldt sig hos jobcentret, selv om vedkommende har fået job (afmeldeproblemet).

- Der mistes information i den elektroniske kommunikation fra jobcentrene til a-kasserne, fordi nogle a-kassers it-systemer ikke kan modtage al relevant information fra jobcentrene. Dette medfører enten, at den ledige skal gentage de oplysninger, der er gået tabt, eller at a-kasserne skal kontakte jobcentrene igen.
- Der sker et informationstab i kommunikationen fra a-kasserne til jobcentrene, idet jobcentrene ikke modtager oplysninger om begrundelserne for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Det fremgår endvidere af beretningen, at Beskæftigelsesministeriet har iværksat en række initiativer med henblik på at reducere antallet af rådighedsirrelevante hændelser og informationstabet mellem jobcentrene og a-kasserne. Fx er ministeriet i færd med at modernisere it-understøttelsen af a-kasse-kommunikationen, så jobcentrene og a-kasserne får et fælles billede af den lediges situation. Desuden har ministeriet, med henblik på at reducere omfanget af afmeldeproblemet, i januar 2008 implementeret et krav om, at den ledige mindst én gang om ugen skal bekræfte, at vedkommende er arbejds-søgende. Det er endnu for tidligt at vurdere, om initiativerne vil kunne sikre en effektiv kommunikation til brug for a-kassernes rådighedsvurderinger.

Det fremgår af statsrevisorernes bemærkninger, at ”Statsrevisorerne finder det tilfredsstillende, at der i 2008-2009 bliver etableret et it-system, der kan sikre en effektiv kommunikation mellem a-kasserne og jobcentrene. Herved undgås, at der bruges unødigt mange resurser i a-kasser og jobcentre, fordi vigtige informationer går tabt”.

I det følgende gennemgås de tre ovennævnte kritikpunkter hver for sig, ligesom der redegøres for, hvilke initiativer der allerede er eller vil blive iværksat.

Den høje andel af rådighedsirrelevante hændelser

Det fremgår af beretningen, at Rigsrevisionen anerkender, at det ikke er realistisk at undgå, at AF/jobcentrene underretter a-kasserne om hændelser, der viser sig at være rådighedsirrelevante, når myndighedsopgaven er delt mellem 2 instanser. Rigsrevisionen vurderer samtidig, at en andel på over 50 % over en længere periode er uacceptabel høj.

Jeg er enig med Rigsrevisionen i, at andelen er for høj. Derfor har ministeriet taget en række initiativer til at nedbringe andelen af rådighedsirrelevante hændelser, som det også fremgår af beretningen.

Allerede i 2005 forsøgte Arbejdsmarkedsstyrelsen at reducere antallet af rådighedsirrelevante hændelser til a-kasserne ved at reducere antallet af forskellige typer af hændelser samt præcisere over for AF, hvornår og hvordan de skulle underrette a-kasserne.

Endvidere har Arbejdsmarkedsstyrelsen i 2006 og 2007 iværksat en række initiativer med henblik på at forenkle a-kassernes og de lediges egne muligheder for at afmelde sig.

Endelig har styrelsen i januar 2008 implementeret et krav om, at den ledige mindst én gang om ugen skal bekræfte, at vedkommende er arbejdssøgende. Med denne funktion vil ledige, der ikke ugentligt online bekræfter aktiv jobsøgning, blive afmeldt. På denne måde forventes det, at afmeldeproblemet afhjælpes betragteligt, og at der vil ske en betydelig reduktion i antallet af rådighedsirrelevante hændelser. Selv om effekten af tiltaget endnu ikke konkret kan opgøres, er der allerede tegn på, at det har en meget positiv effekt ift. minimering af afmeldeproblemet.

Rigsrevisionen finder, at Beskæftigelsesministeriet fortsat bør have fokus på at nedbringe andelen af underretningspligtige hændelser, der viser sig at være rådighedsirrelevante, herunder særligt at afhjælpe afmeldeproblemet.

Jeg er enig med Rigsrevisionen heri. Jeg vil bede Arbejdsmarkedsstyrelsen løbende holde øje med udviklingen i andelen af rådighedsirrelevante hændelser samt afmeldeproblemet og om nødvendigt overveje yderligere initiativer.

Informationstab i den elektroniske kommunikation fra jobcentre til a-kasserne

Det er velkendt, at visse a-kassers it-systemer ikke er i stand til at modtage og/eller vise fritekstfelter. A-kasserne er selv ansvarlige for, om de vælger et it-system, der muliggør visning af fritekstfelter. Som det fremgår af beretningen har ministeriet via en rundskrivelse til a-kasserne fra juni 2003 indskærpet vigtigheden heraf og i april 2005 har ministeriet gjort a-kasserne opmærksomme på problemet.

Rigsrevisionen finder, at Beskæftigelsesministeriet bør præcisere, at det er a-kasserne, der er ansvarlige for, at deres systemer kan modtage og behandle oplysninger fra jobcentre, og at ministeriet i den forbindelse bør overveje, om det vil være hensigtsmæssigt at udstede en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem jobcentre og a-kasserne, der klarlægger ansvarsfordelingen mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen og a-kasserne.

På baggrund af en vurdering fra Arbejdsmarkedsstyrelsen er jeg enig i, at der bør udarbejdes en ny bekendtgørelse om udveksling af informationer mellem a-kasser og jobcentre. Jeg vil bede Arbejdsmarkedsstyrelsen om at igangsætte arbejdet hermed.

Jeg er generelt enig i, at der bør være en større grad af samtidighed og et fælles billede af den lediges situation. Som det fremgår af beretningen har ministeriet derfor siden juni 2006 i samarbejde med a-kasserne arbejdet på en modernisering af it-understøttelsen af a-kasse-kommunikationen. Det forventes, at a-kasse-kommunikationen vil være fuldt moderniseret i løbet af 2008-2009, og at en del a-kasser ligeledes vil være klar til at anvende den nye it-understøttelse i løbet af 2008, hvorimod andre a-kasser forventes at udnytte mulighederne fuldt ud i 2009.

Informationstab i kommunikationen fra a-kasserne til jobcentre

Rigsrevisionen konstaterer, at jobcentre via den elektroniske kommunikation alene får den overordnede rådighedsvurdering fra a-kasserne og ikke modtager tilbagemelding om årsagen til udfaldet af rådighedsvurdering.

Som det fremgår af beretningen, er det aftalt mellem Arbejdsmarkedsstyrelsen, Arbejdsdirektoratet og a-kasserne, at de oplysninger, a-kasserne indberetter om sank-

tioner, skal videregives til jobcentrene. Ændringen implementeres i de statslige it-systemer i 2008.

Ovenfor er beskrevet de initiativer som Statsrevisorernes bemærkninger og rigsrevisionens beretning har givet anledning til. Beretningen har ikke givet anledning til yderligere foranstaltninger.

Venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen

Kopi af redegørelsen er sendt til rigsrevisor